

ריחוק - רק מתוך אהבה!

שיחה נועזת לפרשת השבוע

על-פי 'ליקוטי שיחות' חלק כ"ז

זו מתנתק היהודי כביכול ממחנה הקדושה ומהשתייכותו לעם-ישראל.

זוהי איפוא הסיבה שדווקא בטומאה זו קבעה התורה שאך ורק הכהן רשאי לפסוק עליו שהתנתק חלילה ממחנה הקדושה, שכן ידוע שהכהן הוא 'איש החסד'⁶ וכל מהותו היא "לברך את עמו ישראל באהבה" מידי יום בברכת כהנים.⁷

משום כך סומכת התורה בפסיקת הדין למעשה רק על הכהן (וכמובן שעל הדין להיות מתוך התבססות על דברי החכם שאומר 'דעת תורה' בפרשייה), כי דווקא אדם כזה, איש החסד, ביכולתו לחוש בחומרת העונש, ומשום כך לא יחסוך כל מאמץ ויחקור וידרוש הרבה אצל החכם לגבי פסק הדין וישתדל לא לטמאו. אמנם, אם בכל זאת, לאחר חקירה ובדיקה קפדנית, מחליט הכהן ופוסק 'טמא אתה', אזי ברור שזהו דין אמיתי על-פי תורה.⁸

מכאן הוראה בעבודת ה' לכל אחד: כאשר רואים יהודי אשר אינו מתנהג כדבעי, ועד כדי כך שאין הוא ראוי לכאורה להיות עוד בתוך 'מחנה ישראל' - אומרת התורה - שאפילו חכם הבקי בכל מכמני התורה אין ביכולתו להוציאו אל מחוץ למחנה (על בסיס הבנתו בתורה); האדם היחיד שיכול לחרוץ את דינו ולטמאו הוא אך ורק כהן - 'איש החסד' שבעזרת אצלו יחס אהדה וחובה לכל יהודי באשר הוא.

יתירה מזו: הנגע נוצר על-ידי **אמירת הכהן 'טמא אתה'**, אך הנגע כשלעצמו אינו יוצר טומאה כלל²; יוצא איפוא, שמי שהוא איננו 'איש החסד', שחסר אצלו באהבת ישראל, ובכל זאת מרחיק ומוציא יהודי 'מחוץ למחנה' - הרי בכך אומר הוא דבר שקר, ולפיכך **הוא בעצמו נהיה מצורע**⁹. ותקנתו **שלו** היא "בדד ישב, מחוץ למחנה מושבו", שכל עוד שהוא מסתכל על השני בעין לא טובה, עליו להיבדל מסיבתו ולא לפגוע בהם בהוצאת שם רע.

כאשר נתנהג באהבת ישראל אמיתית, באופן של 'אהבת חנים' ללא כל סיבה חיצונית, או-אז יתבטל סיבת הגלות - 'שנאת חנים', ותיכף ומיד יבוא משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה.

⁶ ראה חומש דברים פרק ל"ג פסוק ח': "תומך ואורך לאיש חסידך" [ונקרא חסיד לפי "שהוא מושך כח ממדת החסד שהיא מדתו של כהן" - לשון רבנו בחיי].

⁷ ותנאי זה הכרחי, כמובא בשו"ע אדמו"ר הזקן שכאשר הברכה אינה באהבה - הרי-זו סכנה עבור הכהן המברך.

⁸ ויחד עם זאת בטוחים אנו שהכהן ישתדל שוב שתהיה טהרת המצורע. (להעיר, שלפי כל הדעות "מצווה לטהרו" - תורת כהנים).

⁹ כדברי חז"ל (ערכין דף ט"ו, עמוד ב') על-הפסוק "זאת תהיה תורת המצורע" - "זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע".

ה שבת קוראים אנו בתורה אודות דיני המצורע הנחלקים לדרגות ולחומרות שונות¹. כדי לקבוע את חומרת הנגע, על האדם הלוקה בצרעת (א) לפנות **לחכם** הבקי בדיני נגעים על-מנת שיראה וייתן את חוות-דעתו בנוגע לטיב הנגע, ולאחר מכן (ב) על **הכהן** להכריז 'טמא אתה', ורק אז נטמא האדם². ולמעשה, הכרזה זו של **הכהן** הינה תנאי הכרחי שבלעדיה האדם אינו נטמא.

קודם פסיקת הכהן ואמירתו 'טמא אתה', אין האדם נטמא כלל, על אף שהחכם פסק כך; יתירה מזו, במקרה שהכהן אינו בקי בדינים אלו (כקטן וכדומה), ואמירתו 'טמא אתה' היא אך ורק על סמך דברי החכם, בכל זאת נטמא האדם משעת פסיקת הכהן ולא קודם לכן. עניין זה לא מצינו כדוגמתו בכל התורה כולה, והוא ייחודי להלכות נגעים.

אולם דין זה דורש ביאור: מה נשתנו דיני טומאת צרעת משאר דיני התורה (ואף משאר טומאות), שרק בהן נחרץ דינו של המצורע על ידי **כהן בלבד**?

זה **שטהרתו** של המצורע תלויה אך ורק בפסק הכהן, מובן הדבר, שכן, הטהרה אכן קשורה למצב של טהרה, כפי שגם הלכתית נאסר על הכהן להיטמא⁴; השאלה היא על יכולת פסיקתו הבלעדית של הכהן **לטמא** יהודי.

בכלל צריך להבין: אם בכל מצב סומך הכהן (שאינו בקי) על חוות-דעתו של החכם, מדוע חשובה כל-כך אמירתו של הכהן 'טמא אתה'?

אלא, מבאר הרבי, בעונש של טומאת נגע צרעת ישנה חומרה מיוחדת על-פני שאר הטומאות, שכן, על המצורע לשבת בבדידות אבסולוטית מחוץ לשלושת המחנות, אף מחוץ למחנה של טמאים אחרים, כלשון הכתוב: "בדד ישב - מחוץ למחנה מושבו"⁵. המשמעות הרוחנית בכך היא, שבטומאה

¹ ראה רמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק ט' הלכות א-ג.
² כלומר, כל עוד הכהן לא חרץ את דינו באמירת 'טמא אתה' - אין שם תורת טומאה" (כלשונו של רש"י פרק י"ד פסוק ל"ו), למרות חוות-דעתו של החכם בנידון (וכך הוא גם בטהרת המצורע).
³ אמנם זוהי גזירת הכתוב (כדברי רש"י פרק י"ג, פסוק ב'), אך כבר כתב הרמב"ם (סוף הלכות תמורה) שגם במצוות המוגדרות כחוקים "ראוי להתבונן בהם, וכל מה שאתה יכול ליתן לו טעם - תן לו טעם".

⁴ [ולהעיר מדברי ה'כלי יקר' (פרק י"ג, פסוק ב'), שחטא הלשון גורם "כל ריב וכל נגע" - על-כן יבוא **אהרן הכהן** שאוחז במדת השלום וירפאו. וכן חטא גסות הרוח שגרמה לו לנגע - ראוי שיתוקן על-ידי אהרן הכהן שהיה עניו ביותר עיי"ש בארוכה].

⁵ בפשטות, עליו להיבדל אף **ממצורעים אחרים** - כך הוא לשיטת הראב"ד (וכן גם נראה מלשון רש"י על הפסוק "בדד ישב" - י"ג, מ"ו), [וכך משמע לכאורה מותכן הפסוק "בדד ישב" - שעליו להיות בבדידות כדי שלא תהיה לו אפשרות להמשיך לדבר לשון הרע]. אך הגאון הרג"צובי (בצפת-פענח על-התורה) כתב שמכמה מקומות משמע שמצורעים יושבים בצוותא (לדוגמא: המסופר בהפטרה אודות גיחזי ובניו - "ארבעה מצורעים"). וראה בכל זה לקו"ש חלק כ"ב הערה 49.